

ЯШАСИН ТИНЧЛИКСЕВАР, ҒОЛИБ СОВЕТ ХАЛҚИ!

(Улуғ Ватан уруши тарихи саҳифаларидан)

1944 йилнинг ёзи. Улуғ Ватан уруши даврида бўлган кушларнинг бири... Тез оқар дар'б айтираб ва соҳилдаги сарвадат дараклар кўришиб, тунг эңдигина ёришадиган пайт эди.

Гвардиячи младший сержант Турғун Аҳмедов дар'б соҳилдаги қалин ўрмон ичида, дар'бнинг иккинчи қирғоғига тикилиб ўтириб эди. У, ўзининг жанговар қуроли «максим» пулеметининг қисмларини бир-бир кўздан кечиради, қойлар, механизмларнинг қандай ишлашини диққат билан кўздан кечиради.

Гвардиячи Аҳмедов ўз пулеметини доимо жангга тайёр ҳолда тутарди. Утган жангларда унинг «максими» кўп иш қўришган. Аҳмедов унинг кучли ўти билан душманининг куч жиҳатидан бирмунча устуни турган қисмларини тундай тўққан, яқнама-яқна жангларда аса кўп марта голиб чиққан.

Қисмларининг ҳаммаси ҳам Турғун Аҳмедовни доғдирок пулеметчи, кўрқмас жангчи, жасур ўртоқ деб биларди.

Қисм командири унга бир кун ишундай фахрий вазифани топширди. Баҳодир пулеметчи буни яхши тушунарди.

...Кутилган вақт келди: Резина қайиқ дар'бга туширилади. Дар'б тилини яхши билган, тажрибали саёр қайиқчи ўқлардан тирайдан тез кесиб ўтказар, эшакни яқни қўлида маҳкам ушлаган ҳолда, тедаба дар'бнинг қаршичилигини енгиб боради.

Қайиқ дар'бнинг қоқ ўртасига қолганда, дар'бнинг у ёнидан, душман турган тедаликдан кўрилади ўқ ёғдира бошлайди. Улар визуалатанча келиб сув ичига тушади, қайиқдагиларнинг би-биридан, боши устидан янгаллаб ўтиб туради.

Шу пайт бинанинг жангчилар турган соҳил томондан ҳам душман устига пулемет ўқлари ёғдирилади ёғдирилади. Қайиқда Аҳмедов билан ёни-ёни ўтирган гвардиячилар ҳам миялиқ ва автоматлардан ўқ узишадилар. Қайиқ ҳомон мўжалланган соҳилга сузиб боради.

...Пулеметчи қайиқ ичидан олиб, соҳилга чиқиб оқилар.

Соҳилнинг ўнг томонидаги қалин ўтлар, сарбарг шохлар остига ва оқлар ичига кириб олган душман солдатлари бинанинг яқин жангчилари сузиб ўтиданга соҳилни ўқга тутиб оқиларди.

Аҳмедов соҳилга ўтиши бланок, дарҳол қўлига жой тоқиб олди ва ўша ердан душманининг қаршичилигини кузата бошлайди. У бирдан ўтлар орасидан кўзга кўринар-кўринмас оқ тутини кўриб қолди. У, дарҳол ўз пулеметининг оғзини ўша томонга бурди ва мўжалга оқаб оқиларди.

Гвардиячи Аҳмедов ўшанинг пулеметчи бирдан сайрайди. Пулеметдан тўхтовсиз уяётган ўқлар тўпна-тўғри мўжалга бориб тегади, оқ топқорларини чақиртади, қалин шохларни синдириб ўтаради. Оралдан оқинга фўрат ўтар-ўтмас душман пулемети жимиб қолди.

Ботир гвардиячининг узукусиз ўқ отиши натижасида бинанинг жангчиларимиз дар'бнинг у ёнидан бу юзига эсон-эмон ўтиб оқиларди.

Душман устига ҳамда қилиб бораётган пидеа солдатларимизнинг жанговар сафида ўз пулемети билан Турғун Аҳмедов ҳам борар эди.

Соҳилга ёпишиб олиб, унда мустаҳкам-лашиб олган гитлерчилар ҳужум бошлаган гвардиячиларимиз устига замбарак ва минометлардан ўқ ёғдира бошлайди. Ҳужум қилиб бораётган баҳодир гвардиячиларнинг би-верига тушиб турган снарядлар ёрилиб, ҳар томонга сочларди. Ана шундай снаряд парчаларидан бири Аҳмедовнинг оқмаси устидан визуалатанча ўтиб кетди. Пулемет қорғоғини ўзига пана қилиб олган Аҳмедов ўзининг «максимка» сини ҳамон оқинга қараб суриб боради.

— Уртоқлар! Менинг кетимдан, олга! — деган қичқириб эшитилди. — Тезроқ душманга ақин борайлик, — деган овоз яна янгради. Бу-Турғун Аҳмедовнинг ҳаммага таниш бўлган жанговар қайиқчи эди.

Шу пайт кўкракдан қолган жаворит бутдой ичидан фашистлар кўтарилиб, тик турган ҳолда қарши атакага ташландилар. Душман ўзининг бу қарши атакаси билан гвардиячиларимизнинг ҳужумини тўсиб, уларни дар'бнинг у юзига улоқтириб ташлагани уринган эди.

Аҳмедов душманининг бу ёвуз ниятини дарров фаҳмлаб олди.

Тик турган ҳолда, ҳамма қуроллардан ўқ отиб келаятган фашист газандлар гвардиячилар турган ерга яқинлашиб оқиларди. Уларни гвардиячилар қўшдай ўқ билан кутиб оқилар. Аҳмедов ўз «максимка» сини билан душман аскарларини ўқда кутди. Кўзлари қонга тўлиб, қичқириб келаятган газандлар гуша-гуша йиқилар бошлайди.

Улим талвасида қолган ва катта талфатга учраган фашистлар жангга яна 4 танк ва бир батальонга ақин пидеа аскарини ташлади.

Турғун Аҳмедов мўфоада турган жангчиларимизнинг оғ оқини қаторига туриб, душманининг ақин келишини пойлаб ётарди. Душман танкларга Аҳмедов бинадига сўқмоқдан ўтиб кетди. Танклар кетилган душман пидеа аскарлари автоматларини тўғрилаган ҳолда шониб келарди. Ана, шу пайтда Аҳмедов пулеметини илгга солиб юборди. Ўқ ёғири билан кутиб олган гитлерчилар бири-кетин йиқилар, ўқ тегилай қолганлари тум-тарақай бўлиб ҳар томонга қараб қочарди. Мана шу жангда Аҳмедов гитлерчилардан қирғасини қилиб ташлади.

Кўмондонлик ўша кунга бошқа жангчилар қаторига қаҳрамон пулеметчи Турғун Аҳмедовни ҳам «Жасурилик учун» медали билан мукофотлади.

Гвардиячи Турғун Аҳмедов Белорусия ва Литвани гитлерчи газандлардан оқил кишини учун бўлган жангларга қатнашди. У, Литвани Алетус районуна Неман дар'бидан кесиб ўтиб, душманининг атакага кўтарилаган бир ротадан ортиқ аскарини ўз пулемети билан ўқда тутиб яқсон эди.

Гвардиячи Аҳмедов Литванининг Қолвария районуна бўлган бир шидатли жангда 1944 йилнинг 30 июль кунинда қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Қаҳрамонлар номи Улуғ Ватан уруши тарихига олгин ҳарфлар билан ёзилган. Душман устидан қозонган оламшумул-тарихий ғалабасига уларнинг номи билан абадий ёзилган.

Мираҷў райони, Меҳнатобод қишлоқ советига, Сталин номи колхозда тарбияланган, комсомол а'зоси Турғун Аҳмедовнинг номи доимо хурмат билан тилга оқиларди.

A. РАҲМАТ.

ҒАЛАБА БАЙРОҒИ

Ғалаба айёни ёддадир ҳамон. Ёддадир қуролдош ҳар жангчи ўртоқ, Фашист газандларининг янчилиб, Рейхстаг устига тикилган байроқ, Қўлларда ҳиллаб, ўроқ болғали, Фарзандлар қонига бўялган байроқ, Ўқлардан тешилган ҳужум маҳали, Шидатли жангларга йўллаган байроқ.

Ватан номи билан бўлар намоян, Бўронли йилларнинг зафар жарчиси, У билан жангларда душмани енгиб, Абадий шон кучди Ватан жангчиси, Улуғ Ленин уни ўз қўли билан Муқаддас гўтнинг, деб қолдирган элга, Унинг олов ранги муҳаббат билан Абадий гўркилар, мадад қўнилга. Шу байроқ яшнаган қадим Волганинг Қўли соҳилда мажақланди ёв, Шу голиб байроқда разил душманининг

Жирнақ тақдирга қўйилди олов. Волгадан Эльбага элган узоқ йўл — Жанглар тарихида ҳиллаб турар. Фашизм зулмидан оқод бўлганлар Уни ўз бахтида абадий кўрар. Жанг йўли узоқдир, ундан ўтганлар Ҳар қадам, маррани хотирлар аёв, Ватан байроғини кўлда тутганлар Жанглар дўстларини эслар ҳарқачон. Фарзандлар бахтини, эркин ҳаётини Қўриқлаб жон берган мардлар ёддадир,

Уларнинг кураши, улуғ орзуси Зафар байроғида, ҳур ҳайдадир. Байрам салютилари гўмбирлаган чоқ Ғалаба дамларини ўйлайиниз будам, Сафларда товланиб яшнаган байроқ Нақадар азиздир қалбга яна ҳам. Узоқ гарнизонда, эл чеғарасида Сергак турган содиқ, жанговар посбон Ғалаба байроғини шон-шўхратини Қўриқлаб, муқаддас сақлайди ҳарон Ғалаба байроғи — тинчлик байроғи, Кремль устида ҳиллаб турар, Эркилик исгадан бутун элларга Қўншай доимо сочиб турар нур.

НАЗАРМАТ.

Ғалаба нунига бағишланган лекциялар

Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги кутубхона ходимлари Совет Иттифоқи Улуғ Ватан урушида фашизм устидан ғалаба қозонган кунининг ўз йиллигини яхши тайёргарлик билан кутиб оқмоқлар.

9 май — Ғалаба кунини тўғрисида доқдалар қилиш учун кутубхона томонидан юзга ақин киши ажратилди.

Лекторлар шаҳардаги сановат қорхоналарда, олий ўқув юртлари ва муоасааларда бўлиб, улар «Улуғ Ватан уруши ғалаба билан туталган кунининг 10 йиллиги», «Совет ҳалқининг оламшумул-тарихий ғалабаси», «9 май — Ғалаба кунини ва бошқа темаларда лекциялар ўқи-моқдалар.

Каганович номидаги Тошкент паровоз-ремонт заводида, Ворошилов номи «Ташселимпаш» заводида ва «Ташкентабель» заводида, В. И. Ленин номидаги Қир Осиё Давлат университетига, Мелик-Ўрта оқид институтига, Нисомий номидаги педагогика институтига ана шундай лекциялар ўтказилди. Бундай йиллиқларда совет жангчилари, Улуғ Ватан уруши иштирокчилари ўзларининг фронт хоти-рлари тўғрисида қиёқ қилиб беришадилар.

Ҳаваскорлик тўғриларининг «а'золари Ғалаба кунига бағишланган махсус номерлар тайёрлаб, махсусқанларга турили спектакль ва концертлар кўрсатмоқдалар.

Совет халқининг оламшумул-тарихий ғалабаси

Совет Иттифоқининг фашизмга қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши ғалаба билан туталганга ўн йил бўлди.

Генерал-майор Ф. ДУБОВСКОЙ

Немис-фашист босқинчиларга қарши олиб борилган курашда Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси совет халқининг ташкилотчиси ва раҳмончиси бўлди. Партия мамлакатимизни ягона жанговар лагерга жипсаштирди, армия ва халқимиз кучини ғалаба қозонишга сафарбар қилди.

Партия ўзининг аниқ яқини фарандларини — биримин миллиондан кўпроқ коммунистларни армия ва флотга юборди. Улар қўшинлар орасида нитязом ва ушқорлик руҳини кучайтирди, жангчиларни ўз отаини сузлари ва шахсан кўрсатган қаҳрамонлик намуналарини билан Ватанимизнинг шон-шарафига, оқолини ва мустақиллиги учун фидокорона курашга илҳомлантирди. Партия ва давлатнинг махшур арбоблари — Н. А. Вулганин, К. В. Ворошилов, Н. С. Хрущев, А. А. Жданов, А. С. Шчербаков ўртоқлар ва партия Марказий Комитетининг бошқа а'золари қўшинлардаги раҳбарлик ишларида юборилдилар. Мамлакатга сийёсий, ҳарбий ва ҳўжалик жиҳатдан раҳбарлик қилишни ўз қўлига бираштираган Давлат Мўфоада Комитети тузилди. Партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматиининг қарори билан Давлат Мўфоада Комитетининг Раис ва Олий Бош Қўмондон қилиб И. В. Сталин тайинланди.

Ана шу даҳшатли йилларда армия ва халқнинг бирикти жуд: катта куч билан намоён бўлди. Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларда ҳалқ қўнчилиларининг полк ва дивизиялари тузилди. Фронтга қишлоқ районларда қиричи отрылар ташкилла қилинди. Душман томонидан вақтинча босиб олинган районларда партизан отрылари ва бутун-бутун қўнчилилар тузилди. Булар яқини партия ташкилотлари раҳбарлиги остида фашистларнинг иштабларини вайрон қилдилар, кўприқларини портлатдилар, темир йўл соствларини ағдариб ташладилар, душманининг жоғли

кучларини, ҳарбий техникасини ва ҳарбий складирунин яқсон қилдилар.

Совет кишилари фабрика ва заводларда шашта ва қонларда, транспорт ва қишлоқ хўжалигида фидокорона меҳнат қилдилар. Фронт яқинида бўлган қойлардан юзларча сановат қорхоналари Шарқда кўчириб келтирилди, шу билан бирга мамлакатнинг шарий районларига яқини заводлар қуриш бўйича катта ишлар олиб борилиди. Партия фронт учун зарур бўлган жуда кўп мақдорда қурол-аслаҳа, ўқ-дори ва бошқа материалларни ишлаб чиқаришни тезда ташкилла қилди.

Оғир синов йилларида социалистик экономиканинг қанчалитиқ мамлакатлар экономикасидаг устуни эканлиги яна зўр куч билан намоён бўлди. Уша вақтда фашистлар Германиясини, унинг иттифоқчилари ва босиб олган мамлакатларини ихти-орига бўлган ресурсларга қараганда Совет Иттифоқининг моддий ва ишлабчиқариш ресурслари қанчорқ бўлишига қарамай, давлатимиз ана шу ресурслардан катта мувофақият билан фойдалана олди ва тез ўсиб бораётган ҳарбий хўжалиқига йўлга қўюлди, кейинчалик аса жанговар техника ва қурол-аслаҳа ишлабчиқаришида душмандан ўзиб кетишимизни таъминлай-оқилар. Совет экономикасини асосларининг асоси бўлган оғир индустриянин ҳарто-монлама ривожланганлиги тўғрисидаги Ленин таъминотиинг донолиги уруш жараёнида яна бир марта исбот қилинди. Мамлакатни индустриялаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлашнинг СССРга ўз вақтида ўтказилганлиги уруш йилларида фронтни барча зарур нарслар билан таъминлашга ёрдам берди.

Гитлерчи стратеглар мамлакатимизга ҳужум бошлаб, жуда катта кучининг тў-салдан берган зарбаси натижасида Совет Армиясини тор-мор келтиришни ва Совет давлатини осойлик билан йўқ қилишни ўйлаган эдилар. Улар, фронтдаги дастлаб-ла мағлубиятлароқ совет кишиларини пароканда қилиб юборди, ишчилар синфни билан деҳқонлар ўртасидаги иттифоқ, Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги қар-

1945 йил, Москва. Қизил Майдонда ғалаба паради. Совет жангчилари жангларда қўлга туширилган фашист байроқларини Мавзолей остонасига келтириб ташламоқдалар. ТАСС фотохроникаси.

Биз рейхстагга ғалаба байроғини тинканмиз

Гитлерчилар германиясининг мамлакатимизга тўсалдан, ҳибнаткорона ҳужум қилган пайтда мен Тошкентдаги Ильяч номи заводда ишлаш эдим. Бўдан бери орзу қилиб келган қасбим аэстроном-термиқни яқинидаги ўзлаштирган эдим. Вичеслав Михайлович Молотовнинг 1941 йил, 22 июньда радио орқали сузлаган тарихий нутқини эшитган, мен ҳам кўнлар қатори жонажон заводни вақтинча ташлаб, она-Ватан ҳўямасиз отландим. Чунки, бундай пайтда ҳарбир йилнинг жойи фронтда эди.

Биз, кўнмиллионли ва кўнмиллатли совет халқларининг фарандлари ҳаммаси бир бақадан бон қичирди, Сталинградни ҳўям қилдик. Мен доғбосини шахтёр билан бирга биричи марта урушга кирганим-лаёқ жангчиларимизнинг жасорати ва ақилидаги қойлай қолдим.

Сталинград жангини, бу жангда совет соддат ва офицерлари кўрсатган қаҳрамон-ликларни ҳарқандай тарихчи, ёзучи ёки кинооператор ҳам бутун тўлаиқинга та-савирламайди. Совет жангчилари ўнлаб, ўзлаб қурбон бериб бўлса ҳам ҳарбир қар-рич еримиэни фашист газандлардан ҳўям қилдилар. Ҳарбир қурбон учун юзлаб фашист газандларини ер тилиқдик. Шунинг учун Сталинград жанги қатнашчиларининг шон-шўхрати бутун дун'ёга тар-ради.

Фашистлар Германиясининг энг шай-ланган армиясига Сталинградда қарши-лаб зарба бергач, қонхўр газандларини Ватанимиз территориясида қўнуб чиқар-бошладик. Душманин мамлакатимиз территориясида улоқтириб ташлагач, бизга Польша ерларини ҳам фашизм зулмидан оқод қилиндек шарафли вазифа топши-

рилди. Бизнинг қисиммиз Варшавани оқод қилишда ақтив қатнашдик. Айниқса, ўша ғалаба кунини сра ёимдан чиқмайдим. ... 1945 йил қиш чилласи. Шаҳардан ҳали порох қиллари кўтарилиб битганича йўқ. Ғалаба байроғини қилиштириб катта кўчалдан ўтиб бораётган эдик. Икки то-монимизда қийимлари йиртилган, оғзини ва хорғини чоқ-қанширлар, қизлар ва болалар уйламалиб туришпшти.

Кўчадан ўтиб кетаётганимизда аҳоли ора-сидан бир оппоқ соқоли нуруний чоқ чи-қиб, менинг ёнимга келди ва елкамга қоқиб «Раҳмат ўғлим, мингдан-минг раҳ-мат, сизларга» деди.

«Ҳали сизларга кўп ёрдам, берамиз отақон, — дедим-у, ҳақин гурур туйғуси билан йўлмида давом эдим.

Фашистлар Германиясининг асосий позицияларини, таъин пунктларини би-ри-кетин кўприб, фашизмнинг уяси Берлинга ақинлашди. Уч ойдан кейин Москвада ғалаба парадини қабуз қила-ман деган Гитлер ва унинг генерал-лари рус иштигидан қонгани жой топи-лаб қолди. 1945 йил 8 май кунини Берлин рейхстагидан зули, зўрлик ва қирғиннинг симболи бўлган бай-роқни олиб, унинг ўрнига оқолиқ, бахт ва дўстлик симболи — Қизил байроқ тикилди. Шу кундан бошлаб тўп овозларни тинди, қирғин тўхтади.

Мен Улуғ Ватан уруши тарихига шонли саҳифа бўлиб кирган жанглардан қўнуб дебосига иштирок эдим. Сталинград-дан то Берлингача дўшманин суриб бор-дим. Шу йиллар давомида Учинчи ва Ик-кинчи даражали «Шўхрат», Қизил Юл-дуз, Иккинчи даражали Ватан уруши

орденлари ҳамда 6 та медал билан муко-фотландим. 15 марта Олий Бош Қўмондон томонидан раҳматнома оқдим.

Ғалаба билан Тошкентга қайтган, яна қадрдон заводга кириб, севган касбимда ишлашни давом этдира бошладим. Оралдан сал вақт ўтар-ўтмас америка-инглиз им-периалистлари яқин урушини тайёрлаш ҳаракатига тушиб қолдилар. Бу доллар-параст жаноблар ҳали фарандларинг азасини тутатманган ота-оналарнинг, севилик еридан жудо бўлган аёлларнинг оғир қайғу-аламлари нуғтимадан оқот; атом ва водород бомбалари сингари яқин қирғин сурулларини ишлаб чиқаришга зўр бера-бошладилар. Улар халқларнинг хоҳишига қарши ўлароқ турли блоклар тўмоқдалар.

Лекти улар СССР ва Хитой бошчилигидаги тинчлик, демократия ва социализм лагерининг кудрати қаҳрамонидан ҳўм оқолинига, бутун дун'ёдаги ишчилар синфини, барча аркесвар халқлар бу да-верининг тинчликнинг сийбатини қўл-лаб-қувватлаётганлигига етарлича баҳо беришадилар. У жаноблар шуни яқин биллиб қўйиларки, Улуғ Ватан урушида битмас-туганмас шон-шўхратлар қозон-ган Совет Армиясини ҳарқандай агрессор-ларга ўлим зарбасини беришга тайёр.

Барча совет халқлари ўзларининг тинч илҳодий меҳнатлари билан она-Ватаниннг қарбий ва иқтисодий қудратини ошир-моқдалар. Шулар қатори мен ҳам меҳнат нуғдорлигини ошириш учун астойдил курашиб, олийк нўрманин 170—200 про-центдан бажариб келмоқдаман.

Михайл АРЕСТОВ,
Тошкентдаги Ильич номи заводининг ишчиси.

Совет халқининг оламшумул-тарихий ғалабаси

Совет Иттифоқининг фашизмга қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши ғалаба билан туталганга ўн йил бўлди.

Бу урушда совет халқи ва унинг Қуроли Кучлари шонли Коммунистик партия раҳбарлиги остида Ватанимизнинг оқолини ва мустақиллигини сақлаб қолди-лар, Европа халқларини гитлерчилар зулмидан қутқардилар, инсониятнинг фашистлар асоратига тушиб қолиш хавфи-дан ҳалос қилдилар.

Фашистлар Германиясига қарши уруш Ватанимиз тарихида бўлган ҳамма уруш-ларнинг энг оғирини бўлди.

АҚШ капиталистик монополиялари то-монидан боқиб сепартирлаган герман фа-шизм Совет Иттифоқига ҳужум қилиш-га узоқ вақт мобайнида тайёргарлик қўр-ди. Мамлакатимизга ҳужум қилган вақт-да душман бутунлай сафарбар қилинган, техникасини сўнги ютуқлари билан қурол-лашган ва доғриги замон урушини олиб бориш соҳисида икки йиллик тажрибига ага бўлган гот катта армияга ага эди. Гитлерчилар Германиясини доғриги бутун Ғарбий Европанинг моддий ресурсларини қўлга кириштиб олган эди. Гитлерчилария океан орқасида туриб инҳомлантиришчи ки-шилар, немис-фашист қўнчилиари қисқа муддат ичида Совет Армиясинг устидан ғалабага эришди, деб кутиб турар эдилар.

Фашистлар Германиясини Ғарба ўзига фронт орқасини таъминлаб, 1941 йил 22 июньда, уруш а'лон қилмасдан, СССРга ҳибнаткорона ҳужум бошладилар. Тўсалдан ҳужум дилганлиги натижасида кўнмил-лионли гитлерчилар армиясин урушининг бошларига яқинроқ вақтига ага бўлди. Совет қўнчилиларининг жонажон еримиэ-нинг ҳарбир қарчили қаҳрамонона ҳў-мом қилиб, душман жонини кучи ва тек-никасига катта талфот етказиб, қаҳра-монона курашганликларига қарамай, гит-лерчи босқинчилар Совет Иттифоқининг иқтисодий жиҳатдан муҳим районларини вақтинча босиб олганига эришдилар.

Ватанимиз учун ўлим ҳақини тутилган бир шароитда уруш совет халқи алоқат-ли оқолиқ урушга, ўз социалистик Ва-танини ҳўям қилишга отланди.

Совет Қуроли Кучларининг 1945 йил-да ўтказган ақолиб операцияларини немис-фашист армиясининг бутунлай тор-мор бўлишига, Берлиннинг олиштиши ва гитлерчилар Германиясининг сўзсиз тас-лим бўлишига олиб келди.

1945 йил август ойида Совет Армиясин Ҳарбий-Денгиз Флотин билан биргаликда ҳар-акат қилиб, министрлик Иттифоқининг асосий зарбон кучи — Кванту армия-сини бутунлай тор-мор келтирди. Илон империалистлари сўзсиз таслим бўлишга мажбур бўлидилар.

СССР Қуроли Кучлари Коммунистик партия ва И. В. Сталин бошчилигидаги Олий Бош Қўмондонлик раҳбарлигида Улуғ Ватан урушини оламшумул-тарихий ғалаба билан туталдилар, Европа ва Осиё халқларининг фашистлар ва империалист-лар асоратидан оқод бўлишига ёрдам бер-дилар.

Бизнинг Ватанимиз урушдан сўнмаз шон-шарафга эришган ҳолда, янада қуч-лироқ ва қудратироқ бўлиб қилди. Совет давлатининг қучсаланишидан умид-вор бўлган ва уни қўнчилик солишини ҳал-ёл қилган империалистик давлатларининг ордулари бутунлай нуқтага қилди.

Иккинчи жаҳон урушининг энг муҳим ақуни шундан иборат бўлдики, бутун халқроо вазият социализм ва демократия фойдасига тўбдан ўзгарди. Гитлерчилар Германиясини империалистик Япония-нинг тор-мор келтирилиши натижасида Европа ва Осиёдаги бирқанча мамлакат-ларда ҳалқ демократик тузуми қарор то-нди. 600 миллионли хитой халқи узувур тарихий ғалабага эришди. Хитой халқи ҳўнр социализм асосларини ишюб билан қурмоқда. Совет Иттифоқи бошчилигидаги тинчлик, демократия ва социализмнинг узуғ ва бутмакс лагери ҳозир 900 мил-лиондан кўпроқ аҳоли ашайдиган 12 дав-латни бираштиради.

Улуғ Ватан урушида ғалаба қозонган-лигимиз Улуғ Октябрь социалистик рево-люциясин натижасида барпо этилган совет иқтисодий ва давлат тузуми мамлакат эконо-миксини ва маданиятининг юксалтириш-нини фақат тинч қўнлини даврида энг ақини формас қўнлиб қолмай, балки уруш даврида ҳам халқнинг бутун кучларини душманга зарба бериш учун сафарбар қи-лиш ва ушотиришининг ҳам энг ақини формаси эканлигини яна бир қарра ис-бот эди.

ФРИДРИХ ШИЛЛЕР

(1759—1805 йиллар)

Фридрих Шиллер вафот этган кунга эртага 150 йил тўлади. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг чакриғи бўлиб бугун прогрессив инсоният учун немиш миллий шеърини хотирлаб, шу кунни нишонлайди. У, ижоди билан ҳақдор бўлган, овозини инсониятга ҳамisha хизмат қилган келган эди.

«Шиллер — қадимий гражданик оловидан чиққан улуғ эшқдор», — деб баган эди улуғ рус таърихчиси В. Г. Белинский. «Инсониятга муҳаббат ҳисси Шиллер поэзиясининг» пафосини ташкил қилади. Шиллер поэзияда унинг қабил «инсонга ва инсониятга энг жоли, отанин ва олижаноб муҳаббат билан, одамларнинг орасини бузувчи ва уларни бир-бирларига қарш оқнавларини унуттига мажбур қиладиган диний ва миллий фанатизмга, хуруфатларга, улуғ эшқдорларнинг учун қилинган гуноҳларга ва қачмайдиган қачмайдиган нафрат билан абадий тўган» қалбиди.

Шиллернинг ватандоши шоир Генрих Гейне ҳам Белинскийнинг айтган гапларига яқин фикрларни айтган эди: «Шиллер революциянинг улуғ идеялари шарафига баган эди, у фикр Бастияларнинг байрон қилар эди, у овозлик қарини, бир бутун қардошлик жамоаси тариқасида барча халқларни ўз ичига олиши лозим бўлган улуғ қарни қўришда қатнашди».

Шиллер поэзияси, айниқса унинг драматургияси замонавий проблемаларга қаратилган бўлиб, доим ижтимоий-ақсуал эҳдиёт бўлиб келди. Шиллернинг ўз сўзи билан айтганда, театр ён Шиллер учун «маънавий» (яъни ижтимоий) муассаса бўлган эди ва шунинг учун ҳам у, келажакда немиш миллий театрининг асоси тарбиялаш вазифаларини амалга оширишдан иборат бўлиши лозим, деб ҳисоблаган эди. Шиллер воқия этган вақтларда ҳам унинг ижодиети саъ'атини жамаиатга хизмат қилгани лозим деган идея асосидан қурилган эди. Бу идея инсоннинг «маънавий фаолиятига, инсоннинг «зағу табиати»га оптимистик ишонч билан қарашга асосланган эди. Бундай ишонч француз буржуа революцияси арафасида XVIII аср илгир ма'рифатпарвар буржуа-демократик фикри учун характерли эди.

Шунинг учун ҳам Шиллер (шунингдек унинг замонавий демократик фикри бўлган бошқа кишилар ҳам) эркинлик ва тенглик — инсоннинг азали ва ажралмас ҳуқуқлари, деб қат'ий ишонган эди. Шунинг учун ҳам шоир ҳарқандай сиёсий зулмга ва социал тенгсизликка нафрат билан қарар эди, яъни, мукамалроқ ва инсонга муносиб ижтимоий тузум бўлиши, одамларнинг қардон бўлиб янаши ва халқларнинг қардон бўлиб янаши мумкинчилигига ишонган эди. Шиллернинг бу фикрлари унинг «Шодийка» деган машҳур гимнида (1785) ўзининг геннал ифодасини топди. Шу асарда шоир бутун инсониятга «Инқо бўлинг, миллионлар!» деган отанин чакриқ билан мурожаат қилди.

Шиллер яратган бутун поэзиянинг юксак гражданик пафоси ҳам, у яратган драматургиянинг муайян масъдага қаратилганлигини сабаб ҳам шунданди. Бу аса Шиллер драматургиясининг саҳнавий та'сирчанлигининг негизини ташкил қилади. Шиллер драматургиясида ижобий қаҳрамонларнинг образларида, ижтимоий ёвузликка қарши жашик курашчиларнинг образларида, айниқса Шиллернинг дастлабки драмаларидаги курашчиларнинг образларида гавдалантирилган ма'навий ва ижтимоий тенденция, Маркс сўзи билан айтганда, замон руҳининг жарчилари бўлиб қолади.

Шиллер замонавий, асосан социал, ёки тарихий проблемаларни ифодаловчи сиёсий драма яратиш билан шахсини психологик ёки оқшайв драмсининг тор доира-

сини кенгайтирди. Унинг асарларида саҳнада чиқарилган халқ омаси, қаҳрамон атрафидagi ижтимоий коллектив характерини муҳим, ба'зан аса ҳал қилувчи факторлар бўлиб қолди. Карл Моорнинг қароқчилари, Валленштейн лагерининг солдатлари, антик «Мессина қизи» намунасида ёзилган «Мессина қизини» даги халқ хорлари, халқ-тарихий драмаси бўлган «Вилгелм Телл»нинг бош қаҳрамони — эзилган ва қўзғолган кўтарган халқ шўар жумласидандир.

Буржуа таъкидчилиги Шиллерни идеалист деб атагани яхши кўради. Брок, Шиллер идеализми аввало шундан иборатки, у, инсонпарварлик ва инсоният жамаиети тараққиётининг юксак ма'навий ва ижтимоий идеалларига ишонди ҳамда шу идеалларни амалга оширишга актив интилди. Бу ижтимоий идеалларнинг, ҳеч шубҳасиз, аниқ томони бўлган нарса уларнинг абстракт характерда бўлишидир. Лекин ижтимоий идеалларнинг маъна шундай абстракт характерда бўлиши шоир яшган ва ижод қилган даврдаги Германиянинг ижтимоий-тарихий ривожланишига хос бўлган ҳуусиятларига боғлиқдир.

XVIII асрдаги иқтисодий қоқоқ ва сиёсий тарқоқ Германияда, феодализм ҳақонлари кул қилиб турган ва бйргерлар тамоили сиёсий ҳуқуқсиз бўлган шароитда айрим илгир немиш ёзувчиларига ўз асарларида халқ аламини, ороуларини мажбуран абстракт формада ифодалар эдилар, айниқса келажак тўғрисидаги ороулар маъна шундай абстракт формада ифодаланар эди. Шиллер маъна шу демократик адабиётнинг энг ёрқин намоёниси бўлди.

Шиллер замонадаги немиш ижтимоий шў'лигини унинг дастлабки драмаларида айниқса иққол аса этдирилган. Бу драмаларда сиёсий ва социал зулмга, ижтимоий тенгсизликка ва кишининг киши томонидан кул қилинишига қарши норозилик жулда ҳам очик кўриниб туради.

«Қароқчилар» драмасининг (1781) қаҳрамони Карл Моор бутун жамаиатга ошқора уруш э'лон қилди. У, зомиларга қарши партизанилик урушин олиб бориши «олижаноб қароқчилар», у халқ душманларига қарши курашди. Немиш феодализмга қаршининг тирик намоёнчилиги: ўз деҳқонларига тишмай азоб бериётган помелчи; оддий фуқоралиқдан лагабдорларни йўлдан подшоҳнинг махрами даражасига кўтаришган министр; фахрий ўринларини ва мансабларини кўнроқ пул берган кишиларга сотуши ва ватан дарида юрган ватанпарварнинг ҳайдаб юборуши коммерция кенгашири; инквизициянинг таназулга ўз турганлиги тўғрисида бутун халқ олдига минбардан туриб нолиб гапирувчи католик поли маъна шу душманлар жумласидандир.

Шиллернинг «Макр ва муҳаббат» (1784) асарини Энгельсини сўзи билан айтганда, «Биринчи немиш сиёсий тенденцияли драмасидир». Драманинг маънавий, оқшайв томаси — муҳаббатнинг социал тенгсизлик урф-одатлари билан тўқнашуви орқали XVIII асрдаги немиш юлгулиги кең, реалистик суратда фож қилинади. Бу драмада феодализм «регент давлат»нинг сиёсий режими, ҳукмронларнинг ўзбошимчилиги ва аўралонлиги, қиял махрамлари ва ўйнашларининг ҳукмронлиги, эодоларнинг бузуқчилиги, оддий кишининг камситилиши ва ҳуқуқсизлиги фож қилиб ташланади.

Бу иккала пьесанин охири фожиа билан — ижобий қаҳрамонларнинг ҳалок бўлиши билан тугайди. Брок, бу нарса Шиллернинг пессимизмини кўрсатади, балки унинг ўша замонадаги Германияда бўлган

ижтимоий шароитга очик баҳо беришга асосланган ҳақонийлигини кўрсатади. Шу билан бирликда, шоир тарққийёт ва инсонпарварлик идеалларининг провариди галаба қозонишига ўзининг оптимистик ишонч билан қарашинини сақлаб қолади. Француз революцияси арафасида Европа адабиётида феодализм жамаиатининг социал адолатсизликларига қарши революцион норозилик овози Шиллер асарларида бўлгандек, шу қадар аниқ интрамалган эди. Шунинг учун ҳам унинг «Қароқчилар» драмаси революция йилида Париж саҳнасида катта муваффақият қозонди, революцион Конвент ҳам шоирни француз республикасининг граждани деган фахрий ном билан мукофотлади.

Шиллернинг тарихий трагедияларида ҳаракат майдонини кенгайти: замонавий социал тема умумлаштирилган формада жаҳон тарихи томаси бўлиб қолади. Шоир бу циклдаги асарларни яратшдан олдин тарихни чуқур ўрганиб чиққан эди. Бунинг натижасида у, Голландиядаги революцияга ва Германиядаги ўттиз йиллик урушга бағишлаб тарихий асарлар ёзди ва тарихий маъмуни жиҳатидан шу асарларга боғлиқ бўлган ўзининг «Дон Карлос» ва «Валленштейн» трагедияларини яратди.

Шиллер ўзининг тарихий асарларида феодализм жамаиети ва унинг идеологияси бузила бошлаганини билан боғлиқ бўлган умумевропа сиёсий кризисини даврини аса этдириб, ма'рифатчи, тарихчи сифатида, шу кризисга сабаб бўлган моддий кулларнинг ҳаракатини хали ҳисобга олмасди. У ўз замонадаги илгир буржуа-демократик идеяларни, демократ-революционнинг инсониятнинг яхши келажакни тўғрисидаги ороуларини тарихий ўтиш воқияларида ифодалди. Унинг бйричига, халқларнинг овозлик учун ўтишида олиб бориш курашини шу замон учун сиёсий сабоқ бўлиши лозим эди.

Тарихий трагедия бўлган «Дон Карлос» трагедиясидаги ҳодисалар бурлийн характерга эга бўлган катта воқиялар — XVI аср охиридаги Испанияда феодализм абсолютизмнинг кризисини ва Голландия вилоятларидаги қўзғолонлар, Европадаги галабадан биринчи буржуа революцияси фожида кўрсатади. Шиллер учун ижтимоий-сиёсий конфликт эски дун'қараш билан янгича дун'қарашнинг тўқнашуви бўлиб қолади.

Уша вақтларда Германияда бўлган прогрессив кишиларнинг кўчилиги билан бирга Шиллер ҳам француз революциясини халқларнинг овоз бўлиш тоғи деб ҳисоблаган билан табриқлаган эди. Асада Шиллер ўзининг ижтимоий идеалларига урининг охиригача содиқ бўлиб қолди, лекин Францияда яобкинчилар диктатураси даврида халқ омасининг революция душманларидан ўч олиш методлари Шиллернинг кўнглини қолдирган эди.

Шиллер «Орлеан қизи» (1801) асарига четлақ босқинчиларнинг зулмидан ўз халқини халос қилоқ учун ҳаётини бағишлаган оддий деҳқон қизининг ватан йўлидаги қаҳрамонлигини кўйлади.

Шиллернинг асарлари кўп марталар бадий юксак таржималарга бизнинг мамлакатимизда нашр қилинди. Шунинг учун ҳам совет китобхона Шиллер асарларини яхши билди. Жуковский ўзининг классик ше'рий таржималари билан Шиллернинг ше'рий меросини ижодий ўзлаштиришни бошлаб берган эди. Давлат бадий адабиёт нашриёти Шиллернинг классики ва ҳозирги замон совет таржималаридан иборат асарларининг 8 томлик тўламини 1950 йилда нашр қилди бўлди. Юбилейга атаб Шиллернинг асарларидан 1 томлик тўламан чиқарилади ва Шиллер асарларининг кўп томлик янги тўламан таъриқламоқда.

В. ЖИРМУНСКИЙ,
СССР Фанлар Академиясининг корреспондент а'зби, профессор.

Уруш Совет Армияси замонасининг энг яхши армияси эканлигини, у етарли миқдорда ҳозирга замон кураш-роғларига, энг тажрибали кўмондонлар соствонага ва юксак ма'навий жанговар фазилатларга эга эканлигини кўрсатади. Совет Армияси душман армиясига нисбатан устуи эканлигини намойиш қилди, бизнинг қўроларроғларимиз аса немиш армияси қўроларроғларидан афзал эканлиги неботланди. Уша вақтда немиш армиясининг қўрол-аслаҳаси капиштастик мамлакатларини армиялари кураш-аслаҳалари орасида энг яхшиси ҳисобланар эди.

Совет халқи ва унинг Қўролли Кучлари ўзларининг барча галабаларига Коммунистик партияннинг доно раҳбарлиги тўғрйи ёришдилар. Партиа халқимизни улуғ галабага олиб келди.

Совет халқи ва унинг Қўролли Кучлари фашизм устидан қозонилган оламшумул-тарихий галабанинғ ўн йилларини коммунистик курашнинг барча соҳаларида янги, ажойиб муваффақиятлар кўлга киритилган вазиетда нишонламоқдалар.

Урушдан кейинги йилларда Совет давлатининг экономикаси янада мустақамланди. Уруш жароҳатлари бутунлай йўқотилди, мингларга санаот қорхоналари тикланди ва курилди. Шу йиллар ичда хўжалик ва маданиятнинг барча соҳалари янада ривожланди ва урушдан илгирини даражадан анча ошиб кетди. Масалан, ҳовир оғир санаот маҳсулотини 1940 йилдаги даражадан дсрарик уч ярим марта орттирди.

Коммунистик партиа кудратли социалистик индустрияни вужудга келтириш ва уни тўхтовсиз ривожлантиришдан иборат ўз бош йўлини муттаасил доно эттирмоқда. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми, оғир санаотнинг ривожланиши темини сусайтиришни тақлиф қилган айрим экономистларнинг марксизмга ҳилоф қарашларини кескин танқид қилиб, оғир индустрия совет экономикаси асосларининг асоси бўлиб қолди, ҳовир ҳам шундай ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолди, деб та'кидлаб кўрсатди.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми социалистик индустриянинг ўсиб бораётган кудратига таъкид улуғвор ваъдани — янги 5—6 йил ичда йилдаги камда 10 миллиард пул галага етиши-

тириши ва чорвачиликнинг асосий маҳсулотларини тайёрлашни икки ва икки мартадан зиёдроқ ошириш ваъдасини кўйди.

Шу билан бирга, партиа ва ҳукумат етти ва озиқ-овқат санаотини тартомонлама ривожлантириш тўғрисида тишмай гапмуҳриб қилмоқда.

Совет Иттифоқи халқларо кескинликни юмшатиш, янги урушин олдини олти учун изчиллик билан оғишмай кураш олиб бормоқда. Совет давлатининг тишликсевер ташки сибати совет кишилари, халқ демократияси мамлакатлари ва бутун дун'я меҳнатқиларининг тул манфаатларини ифодалайди. Бу — тишчилик ва халқлар ўрнатқилиги дўстлик шибатирид.

Аммо АҚШ, Англия ва бошқа империалистик давлатларнинг реакцион ҳукмрондорлари халқ проласига қарши чиқиб, халқларо кескинликни юмшатишига йўл қўймаслик учун барча чораларини кўрмоқдалар. Улар зўр бериб янги урушга, биринчи навбатда Совет Иттифоқи ва халқ демократияси мамлакатларига қарши урушга тайёрланмоқдалар, таласасага тушиб курашланмоқдалар, агрессив харбий блоклар тuzмоқдалар, социалистик лагер манлакатлари атрафида харбий баазалар вужудга келтирмоқдалар. АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматлари Гарбий Германия қасосчилар армиясини тикламоқдалар, уни СССР ва халқ демократияси давлатларига қарши қаратилган харбий гуруҳларга тормоқдалар.

Тиш ижодий меҳнат қилаётган совет халқи агрессивларнинг ҳагги-ҳаракатларини хуш'ўрлик билан кузатиб туришти. Совет кишилари империалистик йиртқичларнинг дўқларидан кўрқмайдилар. Бизнинг халқимиз кўрқордан эмас ва уни ҳечким кўрқитолмайди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. А. Булганин СССР Олий Советининг сессиясида сўзлаган нутқид бундай деди:

«Совет давлатининг тишликсеверлигини унинг заифлик аломати деб ҳисобламоқчи бўлган ва узокни кўрмайдиган сиёсий арбоблар тўғрисида нима дейиш мумкин? Уларга биринчи гада тарихнинг янги ўтишидаги сабоқларини, гителчи босқинчиларнинг таъдирини нима бўлганлигини аслатиб қўйишга тўғри келади. Ма'лумки, бизнинг Ватанимизга таъжовуз қилган бошқа авантюристлар ҳам бўлган эди. Уларнинг ҳаммаси шармандаю-

шармисор бўлиб ҳаловатга учради. Бизнинг халқимиз ҳамisha ўзини ҳимоя қилиб келади ва унинг овозлиги ҳамда мустақиллигига таъжовуз қилган кишиларга доимо қарқатилиб зарба бериб келди.

Бундан кейин ҳам шундай бўлади». Коммунистик партиа ва Совет ҳукумати социалистик давлатимиза кудратини янада мустақамлаш тўғрисида, шавқатли Курали Куралимининг жанговар боғилигини Ватанимиза мафазалари, халқро вазиет ва харбий ишнинг ҳозирги замон тараққиёти талаб қилган даражада сақлаб туратиш тўғрисида тишмай гапмуҳриб қилмоқдалар. Бизнинг Совет Армиямиз ва Харбий-Денгиз Флотимиз доимо жанговар ҳолда тайёр туриштилар, улар фауқуллада ҳужумларнинг олдини олти ва бизнинг социалистик Ватанимизга ҳужум қилоқчи бўлган харқандай агрессорга қарқатилиб зарба бериш учун ҳамма зарур нарсаларга эгадир.

Оғир индустриянинг тартомонлама ривожланиши ва совет фанининг муваффақиятлари тўғрйи АҚШнинг кул куралига бўлган монополияси алақачонлароқ тугатилди, водоро қурултига келганда эмас, СССР Америка Қўшма Штатларидан ўлиб кетди. Америка-инглиз империалистлари ва уларнинг иттифоқчилари буни унутмасликка керак.

Ватанимиз ҳовир яна кудратли равишда юксалмоқда. Совет кишилари жолажон Коммунистик партиа ва Совет ҳукумати атрафида жишланиб, бенички бешинлаш пилани муҳдтидан илгари бажариш учун, сабоқ ва қилқоқ хўжалигини янада юксалтириш учун, тишчилик ва халқларо халқсизлиги учун фидокорона кураш олиб бормоқдалар.

Совет халқи ўзининг ҳақоний иши галаба қозонишига ишонди. Совет халқи шу нарсани яхши билдики, Совет Иттифоқи бешинлашгани тишчилик, демократия ва социализмининг кудратли лагерини ташкил этган мамлакатлар қардонлик интернационал дўстлиги билан, сиёсий ва иттидоий мафазаларининг бирлиги билан шундай мустақам жишланишларники, улар шундай кудратли моддий ресурсларга эгадиларки, уларнинг коммунистик оғиб борадиган йўлдан оға қилаётган голибона харакатларини ҳечқандай куч тўхтаолмайди.

«Амирликнинг емирилиши»

Фильмдан бир кўриниш

Бухоро... Регистон... Мовий осмон билан ўлишган минора устида қизил байроқ — галаба байроғи ҳиллаб турибди, шаҳардаги эриқларда зилол сўз кўчириб, тошиб, тўқилганлиги оқмоқда... Меҳнатқиларнинг дилида сурур, ҳечқанда шодлик жиладилади.

Бу улуғ тарихий воқиа 1920 йил 2 сентябрда қадимий Бухорода галаба қозонган халқ совет революциясининг самараси эди.

Республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳрида қизинг кутуб олинган ва зўр иштиёқ билан тамоша қилинаётган «Амирликнинг емирилиши» номли рангдор бадий фильмда шонли Коммунистик партиа раҳбарлиги остида, улуғ рус халқи ва жанговар Қизил Армиянинг бевосита ёрдамида Бухоро меҳнатқилари томондан амрикан салтанатининг тор-моқ келтирилиши, революциянинг галаба қозониши ҳақида хилоқ қилинади...

Хива холиғи ва Бухоро амирлигининг мавжуд бўлини, бир томондан халқ омасининг феодализмга тузум остида бениқош экишлатишга қилинишига сабабчи бўлса, иккинчи томондан, анлия-америка империалистларининг Совет Россиясига қарши контрреволюция тайёрлашида муҳим стратегик плацдарм вазифасини бажардилар. Шунинг учун ҳам реакцион кулларнинг таъичига айланган Бухоро амирлиги масаласини ҳал қилиш Шарқда социалистик революция галабасини мустақамлашда гоят муҳим иш эди.

«Амирликнинг емирилиши» кинофильмида маъна шу тарихий воқиялар бадий образлар орқали ифодаланган. Фильмнинг сюжетини Россияда, шу жумладан Туркистонда социалистик революция галабасидан таласасага тушган анлия-америка империалистлари, турк, афғон қорқонлари ёрдами билан Советларга қарши курашга тайёрланган Бухоро амирли Олимхоннинг кайфияти ва иш фаолиятини кўрсатишдан бошланади. Амрикан Туркистон фронти кўмондони М. В. Фрунзе, РКК(б) Марказий Комитети Турк бюросининг раҳбари Харбий Совет а'зби В. В. Куйбишев ва революцион харакатларнинг актив иштироқчилари — маҳаллий меҳнатқиларга душманлигини кўрсатиш, тарихий ҳодисаларни конкрет ифодалаш билан фильмдаги ситуациялар ўсиб, ривожланиб боради.

Энг муҳим томон шундани, фильм авторлари Бухоро революцияси галабасини таъминлашда асосий факторлардан бири — Бухоро Коммунистик партиясини раҳбарлиги остида амалга оширилган халқ омасининг революцион харакатлардаги иштирокини асар сюжетини тўқмасига синдириб юборганлар. Шунинг учун ҳам Бухоро революцияси Бухоро меҳнатқиларининг хоҳиши ва проласи билан амалга оширилган тарихий ҳодиса сифатида ўз ифодасини топган. Бу ўринда шуни ҳам қайд қилиш лозимки, М. В. Фрунзе раҳбарлиги остида Қизил Армиянинг амриканга қарши курашини тарихий заруриятининг оқибати эканлиги гоят ҳақоний берилаган. Бухоро амирлигини Совет ҳукумати билан тиш қўшилишида асосид янаш ҳақида 1918 йилнинг 16 мартда тузилган «Қишмиш битими» шартларини бузиб, агрессив позицияга ўтиши, четал империализм билан бирликда Советларга қарши харбий битимлар тузиши, меҳнатқил халқини экишлатишга қилишни бениқош даражада авж олдириб юбориши, Совет Туркистонига қарши 60 миң кишилик армия тўлаиб уруш харакатларини бошлаб юбориши — қонуний равишда амрилик тузумига қарши курашини вужудга келтирган эди.

Бизнинг фикримизча, фильмда Қизил Армиянинг ўз овозини ба ҳақ-соаодати учун курашган халқ билан бирликда амир салтанатига қарши аёвек кураш олиб бориши реал кўрсатилаган.

«Амирликнинг емирилиши» фильмдаги муваффақиятларининг бири сифатида Бухоро революциясининг галаба қозонишида муҳим фактор ҳисобланган масала — шонли Коммунистик партиа ва улуғ рус халқининг тарихий ролини ҳақоний ва тартомонлама чуқур оқиб берилишини кўрсатиш лозим. Бу жиҳатдан В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг синалган шогирдлари М. В. Фрунзе ва В. В. Куйбишев образларининг фильмда марказий ўрни ағалатилади алоҳида ахамиятга эгадир.

М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев ўртоқлар денчица-сталяича миллий сибати приципларида тўлиқ амал қилган ҳолда Урта Осиёда, шу жумладан Туркистонда социалистик революция галабасини мустақамлаш, маҳаллий меҳнатқиларни овоз бахтли ҳаётга эриштириш соҳасида буюк ишларни амалга оширилди. Уларнинг харбий хатти-ҳаракатида, кишиллар билан муносабатида юксак ватанпарвар, гуманистик, чиниқдан революционер кишиллар эканлиги очик кўриниб туради. М. В. Фрунзенин амир билан учрашишида, Шерали ва Игнат билан қилган суҳбатидан, соткин буржуа миллатчи Ризқулловга муносабатида унинг характерда мавжуд бўлган В. И. Ленин типидagi коммунистларга хос ажойиб олижаноб фазилатларини ёрқин кўриш мумкин. Талантли артист Е. Самойлов М. В. Фрунзегга хос бўлган саркаралик талантини очиб бераётган. Шунинг билан бирга артист ижросида Фрунзегга хос бўлган қат'ийлик, кучли ирода, сабот-матонат сингари фазилатлар ҳам ўзининг ҳақоний ифодасини топган.

Артист В. Краснополюский В. В. Куйбишев образини яратар экан, ўз қаҳрамониди партиа раҳбар холими учун характерли фазилат — халқ кудратига кучли ишонч, масаланинг мохитига чуқур кириб бориш, самимилик, камтарлик, ҳақоний дўстлик ва меҳрибонликни ифодалаш устида қўн ва сабот билан иш олиб борган.

Фильмда жанчи Игнат — Г. Юмашев, радистка Настенька — Р. Макогнова образлари ўзбек, тожик, қозоқ, туркман халқлари билан улуғ рус халқи ўртасидаги бузилмас дўстлик муносабатларини ифодалашда муҳим роль ўйнайди. Артистлар яратган образларнинг ҳақоний чиққини устида чидам билан иш олиб боришга — уларнинг хатти-ҳаракатида, минмасида, сўзлаш манерасида иққол кўриниб туради.

Социалистик революция галабаси ва уни мустақамлаш йўлида синдирили билан кураш олиб борган Шерали, Жа'фар, Ойгул сингари маҳаллий меҳнатқиллар образи фильмнинг гоивий-бадий қиммати ни белгилашда муҳим роль ўйнайди. Бу ўринда фильмга ўзбекистон осоқоли — Пўлдош Охунбоев образининг киритилишини ва унинг революция галабасининг дастлабки йилларидаги фаолиятининг таъсирчанлиги гоят характерлидир.

Бу жиҳатдан Пўлдош Охунбоев (артист К. Олимжонов)нинг Қизил Армия қисмлари билан биринчи марта учрашуви, Шерали — С. Девоннинг Бухоро меҳнатқиларига ўртасида олиб борила айтилаш-пропаганда ишларини ўзига ифодаловчи маънава алоҳида диққатга сазовордир. Артист К. Олимжонов И. Охунбоевнинг ёрқин образини яратган.

Шерали ва Ойгул образларининг фильмда марказий ўрни ағалати халқ ҳаётини атрафида кўрсатишга ижобий ҳисса қўшган. Шерали — С. Девон, Ойгул — Отауллоевнинг чин юракдан севали ва улуғ эришини учун зўр қийинчиликларни енчиб ўтишга бел боғлайди. Ёш артист С. Девон ўз қаҳрамонининг руҳий кечирмаларини табиий ва чуқур очиб беришга интилади. Унинг хатти-ҳаракатларида ўз иштига, дўстларига чинакам меҳру-муҳаббат, душманларига аса чевица қаҳру-ғазаб ёрқин ифодаланади. Бу масалада артистка Отауллоева ҳам ба'зи муваффақиятларга эришган.

Бухоро амира Олимхон образи ўзбекистон СССР халқ артисти А. Бактиров ижросида кўп жиҳатдан гўлақонини чиққан. У, фрибгар, қабиҳ, муғомбил, шодил харакатлар амирининг ички дун'осини ишларини қилдиб очиб бераётган. Урта Осиё халқларининг анадий душмани, Тошкент шаҳридаги ва бошқа жойлардаги контрреволюцион фита ва ие'ёнларнинг ташкилотчи холи, мунофиқ, Осиёни артист В. Бадолов ижросида реал ифода этилаган.

Автор ва постановкачилар томондан миллий буржуазиянинг тишчи, вакиллари пантюркистик Ризқуллов (артист А. Исламов), жаиди Эсойбий (Ўзбекистон СССРда хизмат кўрсатган артист Қудрат Хўжаев) образларининг сценарийга киритилишини ижтимоий-сиёсий ҳаёт ҳодисаларини реал ифодалашга ёрдам берган. Буржуа миллатчиларининг мунофиқлиги, америка-анлия империалистларининг соткин агенглиги, меҳнатқиларнинг анадий душмани эканлиги, уларнинг контрреволюцион мохияти тўғри кўрсатилаган. Артист Қудрат Хўжаевнинг ўз ролига зўр э'тибор билан қарашини ва уни моҳирлик билан ижро этганини та'кидлаш лозим. Маъна шу фикри ўзбекистон СССР халқ артисти Ш. Бурқоний (Иброҳим Угри), Сталин мукофотининг лауреати С. Табибуллоев (азчи) образлари ҳақида ҳам айтиш керак.

Бухоро амира ва унинг амалдорлари томондан амалга оширилган эксплуататорлик сибати содиқ ундириш картинасида ҳақоний аса ётдирилган.

«Амирликнинг емирилиши» кинофильмида янгида қайд қилинган муваффақиятлар билан бирга қатор камчидаларга, нуқсонларга ҳам йўл қўйил

Совет ҳукумат делегацияси Берлинга жўнаб кетди

Германия гитлерчилар аўдиан овоз қилинганга ўн йил тўлиши байрамда қатнашмоқ учун СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, КПСС МК Президиуми а'зоси М. Г. Первухин бошичилигидаги Совет ҳукумат делегацияси 6...

майда Москвадан Берлинга жўнаб кетди. Делегация составида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршалли Г. К. Жуков ва СССР Олий Совети Президиуми секретари Н. М. Пегов бор.

(ТАСС).

Совет ҳукумат делегацияси Берлинга келди

БЕРЛИН, 6 май. (ТАСС). Германия фашизмдан овоз қилинган кунининг 10 йиллиги байрамда қатнашмоқ учун Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси бүгун Берлинга келди.

Делегацията Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг а'зоси ва СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари М. Г. Первухин бошичилигида қилмоқда. Делегация составида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршалли Г. К. Жуков ва СССР Олий Совети Президиумининг секретари Н. М. Пегов ҳам келишди.

СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин ҳам ҳукумат делегацияси составига кирди.

Берлиндаги Шенефельд аэродромида Совет ҳукумат делегациясини Германия Демократик Республикасининг бosh министри Отто Гротеволь, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари ва ГДР бosh министри Ганс Вальтер Ульбрихт, Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси раиси вазифининг бажаруши Г. Матери, ГДР бosh министри ўринбосари ва ташқи ишлар министри доктор А. Болд, бosh министр ўринбосари П. Шольц, ГБСН Марказий комитети Сибей бшросининг а'золари К. Ширеван ва Ф. Эдлер, Озод немис ёшлари союзининг раиси Э. Хонекер, Германия Коммунистик партияси Марказий правленесининг биринчи секретари М. Рейман, Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси президиумининг ва ўлкалар палатаси президиумининг а'золари — ҳукумат а'золари, ГДР ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари ва демократик партияларнинг ҳамда оммавий ташкилотларнинг кўзга кўринган вакиллари кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Аэродромда дипломатия — корупциянинг...

ВИЛЬГЕЛМ ПИК СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

БЕРЛИН, 6 май. (ТАСС). Совет ҳукумат делегацияси Германия овоз қилинган кунининг 10 йиллиги байрамда қатнашиш учун Берлинга келиши билан Германия Демократик Республикасининг президенти В. Пик бүгун Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг а'зоси ва СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. Г. Первухини ва делегация а'зола-

ри — СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршалли Г. К. Жуковни, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. М. Пеговни ва СССРнинг ГДРдаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкинни қабул қилди.

Қабул вақтида ГДР бosh министри Отто Гротеволь ва ГДР бosh министрининг ўринбосари ҳамда ГБСН Марказий комитетининг Биринчи секретари В. Ульбрихт ҳозир бўлишди.

В. Пикнинг Шенефельд аэродромида Совет ҳукумат делегациясини Германия Демократик Республикасининг бosh министри Отто Гротеволь, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий комитетининг биринчи секретари ва ГДР бosh министри Ганс Вальтер Ульбрихт, Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси раиси вазифининг бажаруши Г. Матери, ГДР бosh министри ўринбосари ва ташқи ишлар министри доктор А. Болд, бosh министр ўринбосари П. Шольц, ГБСН Марказий комитети Сибей бшросининг а'золари К. Ширеван ва Ф. Эдлер, Озод немис ёшлари союзининг раиси Э. Хонекер, Германия Коммунистик партияси Марказий правленесининг биринчи секретари М. Рейман, Германия Демократик Республикаси Халқ палатаси президиумининг ва ўлкалар палатаси президиумининг а'золари — ҳукумат а'золари, ГДР ташқи ишлар министрлигининг мас'ул ходимлари ва демократик партияларнинг ҳамда оммавий ташкилотларнинг кўзга кўринган вакиллари кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Делегацияни СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги Фахвулода ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин, Германиядаги совет кўшиклари гуруҳининг бosh қўмондони Совет Иттифоқи Маршалли А. А. Гречко, Германиядаги совет элчихонасининг ва СССР Олий кенесари аппаратининг мас'ул ходимлари, Германиядаги совет кўшиклари қўмондонлигининг вакиллари, шунингдек Борея Халқ-Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Мугуджестон Халқ Республикаси ва Венгрия Халқ Республикасининг Берлинга келган ҳукумат делегацияларининг а'золари ҳам кутуб олдлар.

Аэродромда дипломатия — корупциянинг...

СССР ва АҚШнинг бир-бирларига қишлоқ хўжалик делегациялари юборишлари тўғрисида

Бундан илгари матбуотда хабар қилингандек, Америкадаги «де-Мойн Регистер» газетасининг Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида бир-бирларига қишлоқ хўжалик делегациялари юборишлари ҳақидаги тақлиф билан Совет Ҳукумати шу йил 10 мартда АҚШ Ҳукуматида хабар бериб, бу тақлифни қўллаб-қувватлаганини билдирган ва АҚШ Ҳукуматида бу тақлифга қандай қараганини билдиришни сўраган эди.

4 майда АҚШ элчихонаси СССР Ташқи Ишлар Министрлигига Америка Ҳукуматидаги АҚШ билан СССР ўртасида бир-бирларига қишлоқ хўжалик делегациялари юборишлари ҳақидаги қараганини билдириди. Элчихона, давлат департаменти совет қишлоқ хўжалик делегацияси а'золарининг 1955 йили эи ойларда ҳусусий шахслар сифатида АҚШга келишлари учун виза беришга тайёрдир, бу кишиларга нисбатан муайян эмиграцион қондалар эъланди.

Немис ватанпарварларининг миннапдорчилиги

Профессор Корренсининг СССР элчиси Г. М. Пушкинга мактуби

БЕРЛИН, 7 май. (ТАСС). АДН агентлигини билдирди:

Германия фашизмдан овоз қилинганга 10 йиллиги муносабати билан Демократик Германия миллий фронтини миллий кенгашининг раиси профессор Корренсининг Германия Демократик Республикасидаги элчиси Г. М. Пушкинга мактуб юборди. Мактубда бундай дейилади:

«Германия гитлеризм вахшичилигидан овоз қилинган кунининг 10 йиллигиде, совет халқи армияси шонли галабасининг 10 йиллигиде самийий шодлик ва миллатдорчилик туйғулари билан, Сизга миллий фронт миллий кенгашининг ва бу фронтга жиспанган миллион-миллион немис ватанпарварларининг табрикларини йўлайман.

Гитлерчилар вермахт бosh қўмондонлиги сўзаси таслим бўлганидан буй ўтган 10 йил Н. В. Сталиннинг, совет халқининг қардоний қаҳр-ғалаби немис миллиятига қарши эмас, балки гитлерчи вахшиларига қарши қаратилган эди, деган сўзлари тўғри эканлигини тасдиқлади. Совет халқи ана шу йиллар ичиде немис халқимизнинг энг содиқ ва энг самийий дўсти ва немис халқимизнинг ҳаётий манфаатларини энг мустақкам суратда ифода этиб, ҳимоя қилганини ақдол кўрсатди.

1945 йил 8 майдаги буюк галаба билан Германия учун тараққийнинг янги эраси бошланди. Совет Армиясининг оламушму-тарихий галабаси немис юртида халқимиз — овоз қилинган халқимиз учун миллий тараққийнинг жуда катта имкониятларини очиб берди. Уша пайтдан буй Германия тинчлик, демократия ва социал прогресс йўлидан бориб имкониятига эга бўлди. Кейинги 10 йил мобайлида миллий тараққийнинг ана шу имкониятларидан Германиянинг бир қисмида фойдаланиш имконияти бўлмади, чуқури миллатга қарши ва хонин куллар томонидан мадад кўраётган фарбий империалист давлатлар фарбий Германияда мамлакатни парчалаш ва герман милитаризмининг қайтадан вужудга келтириш сибосатини ўтказдилар, ҳолабуки Германиянинг бир қисмида, а'ни Германия Демократик Республикасида тинчлик қал'аси ва тинчлик ҳамда демократик асосда мамлакатни қайтадан бирлаштириш учун кураш қал'аси

жорий қилинади, деб ҳам хабар қилди. Шу билан бирга элчихона, агар совет қишлоқ хўжалик делегациясининг а'золари расмий статутга эга бўлсалар, у вақтда бу кишиларга хизмат визалари берилади, деб билдириди.

6 майда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги АҚШ элчихонасига хабар қилиб, АҚШга борадиган совет қишлоқ хўжалик делегациясининг а'золари расмий статутга эга бўладилар, деб билдириди. АҚШ элчихонасининг хабар беришича, бу ҳолда олддаги визалар эмас, балки хизмат визалари берилади, бундай хизмат визалари беришга тақдирда бармоқ инини беришлари талаб қилмайди ва илгари тилга олинган аниқлега қўл қўйишлари керак бўлмайди. Делегация составида тегишли совет қишлоқ хўжалик идоралари ва илмий муассасаларининг вакиллари, шунингдек қолқоз ва совхозларнинг вакиллари бўлади.

(ТАСС).

Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети раиси В. Червенковнинг СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганинга телеграммаси

СОФИЯ, 7 май. (ТАСС). 6 майда Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети раиси Вильо Червенков СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганинга қуйидаги телеграммани юборди:

Болгар халқи ва Болгария Халқ Республикаси ҳукумати Совет ҳукуматининг Болгария Халқ Республикасини атом энергиясини ташқи мақсадларда фойдаланиш соҳасидаги илмий экспериментал ишларни ривожлантиришда Совет Иттифоқи ёрдам ва кўмак берадиган мамлакатлар жуғаласига киритиш ҳақидаги ва тегишли битим тузиш тўғрисида энг яқин вақтда музокара бошлаш ҳақидаги қарорини хурсандчилик билан кутиб олдлар.

Совет Иттифоқи ҳукуматининг бу қарори мамлакатимизнинг ривожланиши учун гоят катта аҳамиятга эгадир. Бу қарор тинчликсевар совет сибосатининг ва Совет Иттифоқи билинган республикамизга социализм куришда кўрсатилган беғараз ёрдамнинг янги ёрқин ифодасидир.

Сахиллик билан шу чоққача ўинга кўрсатилиб келган ёрдам туйфайли болгар халқи овоз ҳаёт кечираётганидан буй ўтган 10 йил ичиде мамлакатининг иқтисодий ва маданий ривожланиши соҳасида билинган шароитимизга нисбатан катта муваффақиятларга эришди. Империалистик

давлатларнинг ўзжаси бўлиб келган, қолоқ атрар мамлакат бўлган мамлакатимизда индустриал-деҳқончилик республикасига айланган ва борган сари кўпроқ индустриаллаштирилмоқда.

Совет ҳукуматининг атом энергиясини ташқи мақсадлар учун фойдаланишда ёрдам бериш ҳақидаги қарори мамлакатимизнинг хўжалик жиҳатдан ривожлантиришга, фан ва техникасининг ривожланишига, меҳнаткаш халқимизнинг фаровонлигини оширишга яна катта ёрдам беради.

Болгария Халқ Республикаси ҳукумати Совет Иттифоқи халқларига ва ҳукуматига болгар халқи номидан чуқур ташаккур ва самийий миннатдорчилик изҳор қилади. Холсона қардошлик ёрдамнинг бу янги актидан руҳланиб болгар халқи мамлакатимизда янги, социалистик жамият куришни янада зўр гайрат ва қатий элман дилом этирдари, халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорликни сақлаш ҳамда мустақкамлаш учун бор куч-қуввати билан курашади, ватанимиз мустақилигини ва гуллаб-яшнашининг энг ишончли гарантини бўлган Совет Иттифоқи халқлари билан дўстлигини янада кўпроқ мустақкамлайди.

Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Вильо Червенков.

Оналарнинг Жаҳон конгресси олдидан

БЕРЛИН, 6 май. (ТАСС). Бутун дунё хотин-қизлари Халқларо демократик хотин-қизлар федерациясининг бошларини ҳимоя қилиш юзасидан оналарнинг Жаҳон конгрессини қачирин тўғрисидаги тақлифнинг қизини ма'қуладилар. Шу вақтгача 65 мамлакат конгрессга қатнашишни истаганини билдириди. Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси миллий хотин-қиз ташкилотлари раҳбарларидан, отоқли жамоат арбоблари ва сибей арбоблар бўлиб ишлётган хотин-қизлардан, дунёнинг кўп мамлакатлариде хотин-қизларнинг турли бирламчаларидан жуда кўп табрик хатлари ва телеграммалар олмади.

Германиянинг ҳар икки қисмидаги хотин-қизлар болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига актив тайёрланмоқдалар. Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунини фарбий Германиянинг қуролланришга қарши, тинчлик учун кураш ширси остида ўтати ва оналарнинг Жаҳон конгресси олдидан

Франция қаршилик курсатиш ҳаракати собиқ қатнашчиларидан бир гуруҳи совет иттифоқига жўнаб кетди

ПАРИЖ, 6 май. (ТАСС). Собиқ совет партизандаридан ва Улуг Ватан урушини қатнашчиларидан бир гуруҳининг тақлифига биноан, Франция собиқ қаршилик кўрсатиш ҳаракати қатнашчилари ва Консулватив ассамблеяси собиқ а'золарининг делегацияси бугун самолётда Москвага учиб кетди.

Делегация составида қуйидаги кишилар бор: Министрлар совети Раисининг собиқ ўринбосари Франсис Ге (делегация раҳбари), Миллат мажлиси депутатлари Апри Бура, Андре Лени, Пьер Лебон, Поль Валентино ва Пьер Виллон, Республика кенгаши а'зоси Лео Амон, Пьер Блок, Француз Иттифоқи мажлисининг а'золари Рене Лорен ва Жорж Удар, Консулватив ассамблеядаги қаршилик кўрсатиш ҳаракати делегатлари гуруҳининг собиқ раиси Серф-Феррер ва бошқалар.

ЛОНДОН, 6 май. (ТАСС). Бутун парламентнинг ҳар иккала палатасида парламент сессияси тамом бўлганидан муносабати билан қиролчилик нутқи ўқиб эшитилди (бу нутқда парламентнинг кейинги сессияси давомида ҳукуматнинг фаолияти обдор қилинади). Парламент тарқатиб юборилганда кейин уч ҳафталик сайлов кампанияси расмий равишда бошланади. Бу кампания Буюк Британия ва Шимолий Ирландияда 26 майда бўладиган парламент сайлови олдидан ўтказилади. Умум палатасида (парламентнинг қуйи палатасига) 630 а'зо сайланади (парламентнинг юқори палатаси сайланмайди). Консерватив ва лейборист партиялар ҳамма сайлов округлариде ўз кандидатларини кўрсатдилар. Коммунистик партия 16 кандидат, либераллар партияси 100 та яқин кандидат кўрсатди. Сайловчиларнинг умумий сонини тахминан 35 миллион кишидан иборатдир.

Англияда сайлов кампанияси бошланди

ХРОНИКА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Пантелеймон Ковратъевич Пономаренко СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги Фахвулода ва Мухтор Элчиси қилиб тайинлади.

Халқ Чехословакиясининг 10 йиллиги

зиб чиқариш — 34,7 миллион тонадан 54,7 миллион тоналгача, пўлат ишлаб чиқариш эса — 2,3 миллион тонадан 4,4 миллион тоналгача бўлди.

Чехословакия электр қуввати ишлаб чиқаришда Франция ва Италиядан, пўлат ишлаб чиқаришда Швеция ва Франциядан ўзиб кетди ва Англияга етай деб қолди.

Словакияни индустриаллашда жиҳдий йўтуқлар қўлга киритилди. Капиталистлар Словакияни қасдан чех эларига қарам бўлган ўлкага, арзон ишчи кучи етказиб берадиган ўлкага айлантирган эдилар. 1954 йилнинг охирига келиб Словакиянинг саноат маҳсулотини ҳажми урушдан олдингиде даражадан 4,5 марта кўпи бўлди.

Бешйиллик давомида 12 та янги йirik электрстанция эскилутацияга топширилди. Вагшава ва Вага дар'ёларига қўрилган 6 та электр станция шунлар жуғаласига кирди. Шу дар ичиде 6 домна ва 9 мартен печи, 8 электрпеч, 6 прокат ва 2 трубопркат стани ишга туширилди. Чехословакияда биринчи алюмин заводи курилди. Куччидаги металлургия заводи ва бошқалар ишлаб чиқарилди. 24 та янги машинасозлик заводи курилди.

Биринчи бешйиллик мобайлида 29 та огир, 36 та ўртача ва энгил металл киркучи станокларнинг янги тилларини, огир темирчилик-пресс ускуналари, кучли эксаваторлар, кўмир қазуучи қомбайнларнинг 31 тилини, янги тўқимачилик машиналарининг 88 тилини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Огир саноатнинг тез ўсиб бориши асосида энгил ва озиқ-овқат саноати ҳам ривожланди. Кўпгина янги тўқимачилик ва озиқ-овқат корхоналари курилди ва эскилар кенгайтирилди.

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакия ташқи савдо оборотининг тахминан учдан бир қисмини Совет Иттифоқи билан бўлган савдо обороти ташкил этади. Совет Иттифоқи Чехословакия республикасига қимматбах савдо ам'юни, шу жумладан рудалар ва металллар, нефть ва нефть маҳсулотлари, текстиль хомаш'еси, шунингдек галла, озиқ-овқат моллари, химия, металлургия ҳамда металлни қайта ишлаш саноати учун ускуналар етказиб

кооперативларига бирлашганлар. Ҳозир республикадаги барча ҳайдайдиган эрларнинг 44 проценти социалистик сектор томонидан ишлаб иккылди.

Давлат 256 та машина-трактор станциясини тузди. Улар қишлоқ хўжалигини механизациялаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва қишлоқ хўжалиги ишлабчиқаришини ўзинишда муҳим роль ўйнайди.

Чехословакия қишлоқ хўжалигини 1949—1953 йиллар мобайлида 14 минг 363 анги трактор (15 от кучига ҳисобланганда), 1 минг 175 та турли хил қомбайн, 13 минг 577 та галла ўрчи машина олди. 1954 йилда мамлакат қишлоқ хўжалигига яна 8 минг 900 трактор (15 от кучига ҳисобланганда), 748 галла ўрчи 485 лавали қазуучи 115 қаноп ўрчи қомбайн ва розаб бошқа қишлоқ хўжалик машиналари юборилди.

Ҳозирги вақтда Чехословакия Коммунистик партияси ва ҳукумати ўз куч ва э'тиборларини қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг барча томонларини янада юксалтиришга қаратмоқдалар. Шу мақсадларда қишлоқ хўжалиги машиналари ишлаб чиқариш кенгайтирилмоқда, деҳқонлардан олинганлик соқиллар ва давлат ноставкалари бўйича мажбурийлар қамайтирилди, қишлоқ хўжалигини маҳсулотларига тайёрлов нархлари оширилди.

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакиянинг ташқи савдо оборотининг тахминан учдан бир қисмини Совет Иттифоқи билан бўлган савдо обороти ташкил этади. Совет Иттифоқи Чехословакия республикасига қимматбах савдо ам'юни, шу жумладан рудалар ва металллар, нефть ва нефть маҳсулотлари, текстиль хомаш'еси, шунингдек галла, озиқ-овқат моллари, химия, металлургия ҳамда металлни қайта ишлаш саноати учун ускуналар етказиб

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакиянинг ташқи савдо оборотининг тахминан учдан бир қисмини Совет Иттифоқи билан бўлган савдо обороти ташкил этади. Совет Иттифоқи Чехословакия республикасига қимматбах савдо ам'юни, шу жумладан рудалар ва металллар, нефть ва нефть маҳсулотлари, текстиль хомаш'еси, шунингдек галла, озиқ-овқат моллари, химия, металлургия ҳамда металлни қайта ишлаш саноати учун ускуналар етказиб

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакиянинг ташқи савдо оборотининг тахминан учдан бир қисмини Совет Иттифоқи билан бўлган савдо обороти ташкил этади. Совет Иттифоқи Чехословакия республикасига қимматбах савдо ам'юни, шу жумладан рудалар ва металллар, нефть ва нефть маҳсулотлари, текстиль хомаш'еси, шунингдек галла, озиқ-овқат моллари, химия, металлургия ҳамда металлни қайта ишлаш саноати учун ускуналар етказиб

Чехословакиянинг ташқи савдоси халқ хўжалиги планларининг муваффақияти равишда баъариллишига ва республика меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ёрдам бермоқда. Ҳозирги вақтда Чехословакия дунёнинг 80 дан ортиқ мамлакат билан савдо-сотик ишлари олиб бормоқда.

Чехословакия эса, ўз навбатида СССРга дар'б кемелари, машинасозлик, металлургия саноати буюмлари, шунингдек айрим кент исте'мол моллари юбормоқда.

Муваффақиятли иқтисодий тараққий 1953 йилда пул ислоҳоти ўтказиш ҳамда озиқ-овқат ва саноат молларига қарточка системасини беқор қилиш имкониятини берди. 1953 йилнинг май ойидан 1954 йилнинг апрелгача Чехословакияда қачан нархлар уч марта қамайтирилди.

Нархларнинг қамайтирилганини аҳолига бир йил ичиде 10 миллиард 700 миллион кроп миқдориде фойда келтирди.

Мамлакатда маориф, маданият ва фан соҳасида ҳам анча юксалишга эришилди. 1953/54 ўқув йилида саккиз ва ўнбир йиллик ўрта мактабларда 1,8 миллион киши ўқиди. Олий ўқув орталарининг сонини 1948 йилда 22 та бўлган бўлса, 1954 — 1955 ўқув йилида 40 тага етди.

Фан ва техникани ривожлантириш манфаатларини кўзда тутиб, Чехословакия Фанлар академияси, Словакия Фанлар академияси, Чехословакия Қишлоқ хўжалик фанлари академияси тузилди.

Совет кишилари Чехословакия Республикаси фашистлар асоратидан овоз қилинганлигининг 10 йиллигини нишонлар эканлар, чехословак халқи эришган шонли галабалардан қувонадилар,